

Petru CRAIOVAN

Silviu BOTEZATU

Adela GRIGORE

PSIHOLOGIA

Resurselor Umane

EDITURA UNIVERSITĂȚII „TITU MAIORESCU”

EDITURA HAMANGIU

BUCUREȘTI 2016

Petru CRAIOVAN

Silviu BOTEZATU

Adela GRIGORE

PSIHOLOGIA RESURSELOR UMANE

EDITURA UNIVERSITĂȚII „TITU MAIORESCU”
EDITURA HĂMANGIU
BUCUREȘTI, 2016

Copyright © 2016 Editura Hamangiu SRL

Editură de prestigiu recunoscută în domeniul științelor sociale CNATDCU

Toate drepturile rezervate Editurii Hamangiu

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii Hamangiu

Editura Hamangiu: București, Str. Col. Popșia nr. 36, sector 5, O.P. 5, C.P. 91

Tel./Fax: 021.336.04.43; 031.805.80.21; Vanzari: 021.336.01.25; 031.425.42.24

Email: redactia@hamangiu.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CRAIOVAN, PETRU

Psihologia resurselor umane / Craiovan Petru, Botezatu Silviu, Grigora Adela. - București : Editura Hamangiu : Editura Universității Titu Maiorescu, 2016

ISBN 978-606-27-0714-9

ISBN 978-606-767-028-8

I. Botezatu, Silviu

II. Grigora, Adela

658.3

CUPRINS

Capitolul 1. SPECIFICUL PSIHOLOGIEI RESURSELOR UMANE ȘI AL PSIHOLOGIEI MUNCII	7
1.1. Istoricul, locul și rolul psihologiei resurselor umane	7
1.2. Specificul psihologiei muncii	32
Capitolul 2. PERSONALITATEA	41
2.1. Personalitatea, o dispută între filosofie și psihologie	41
2.2. Ce este personalitatea?	46
2.3. Caracterul sistemic și relațional al organizării personalității	53
2.4. Geneza personalității	60
2.5. Unitatea structurală a personalității	63
2.6. Personalitatea, între individual și general (nomotetic și idiografic)	72
2.7. Devenirea personalității	75
Capitolul 3. STRUCTURI, TEORII ȘI STILURI ALE PERSONALITĂȚII	77
3.1. Imaginea de Sine - abordări teoretice și încadrări conceptuale ...	77
3.2. Perspectiva optimistă a autonomiei umanului	81
3.3. Acceptarea de sine și încrederea în sine	84
3.4. Teoria proprium-ului sau complementaritatea Sine-Ego (Gordon Willard Allport)	86
3.5. Teoria dezvoltării Sinelui (Erik Erikson)	89
3.6. Teoria tendinței realizării Sinelui sau "persoana cu funcționare completă"	93
3.7. Teoria creșterii Sinelui - prin speranță activă și auto perfecționare morală.....	97
3.8. Abordarea constructivistă a personalității	101
3.9. Stiluri de manifestare a personalității	104

Capitolul 4. MOTIVAȚIA ÎN DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE	117
4.1. Locul și rolul motivației în dinamica resurselor umane	117
4.2. Factorii motivatori	119
4.3. Teorii psiho-organizaționale privind motivarea	121
4.4. Motivarea angajaților - factor condiționant al performanței organizaționale	133
Capitolul 5. ROLUL COMUNICĂRII ÎN DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE	143
5.1. De la vechea paradigmă la noua paradigmă asupra comunicării ...	143
5.2. Comunicarea. Noțiuni generale	147
5.3. Caracteristicile procesului de comunicare	149
5.4. Formele comunicării	150
5.5. Specificul comunicării interpersonale	152
5.6. Specificul comunicării organizaționale	157
5.7. Particularitățile comunicării în cadrul grupului de muncă	162
5.8. Comunicarea pe circuitul ierarhic	165
5.9. Fluxul informațional în cadrul structurilor organizaționale	168
5.10. Stiluri de comunicare	179
5.11. Obstacole în comunicare	185
5.12. Abordarea individuală a îmbunătățirii comunicării	191
5.13. Comunicarea - factor cheie în creșterea performanței organizaționale	193
5.14. Comunicarea eficientă	199
Capitolul 6. ORIENTAREA PROFESIONALĂ	205
6.1. Preorientarea profesională sau orientarea școlară	208
6.2. Obiectivele orientării profesionale	213
6.3. Etapele activității de orientare profesională	214
6.4. Criteriile orientării profesionale	215
6.5. Condițiile orientării profesionale	216
6.6. Metode pentru orientarea profesională	216
6.7. Orientarea profesională la nivelul întreprinderii	218
6.8. Reorientarea profesională	218

Capitolul 7. PLANIFICAREA ȘI RECRUTAREA RESURSELOR UMANE	221
7.1. Planificarea resurselor umane	221
7.2. Recrutarea resurselor umane	223
7.3. Tehnici de recrutare	228
7.4. Metode de recrutare a resurselor umane	232
7.5. Criterii în funcție de care se realizează recrutarea	234
7.6. Principiile de construire a unui chestionar psiho profesional pentru recrutare	236
Capitolul 8. SELECȚIA RESURSELOR UMANE	239
8.1. Definiție și caracteristici	239
8.2. Criterii de selecție	240
8.3. Activitățile procesului de selecție a resurselor umane	241
8.4. Interviu de selecție	246
8.5. Testele utilizate pentru selecția resurselor umane	254
8.6. Alte metode de selecție	256
Capitolul 9. INTEGRAREA PROFESIONALĂ	261
9.1. Natura și conținutul integrării profesionale	261
9.2. Conceperea unui program de integrare profesională	263
9.3. Metode de integrare profesională	266
Capitolul 10. CONCEPEREA PROGRAMULUI DE PREGĂTIRE PROFESIONALĂ	271
10.1. Pregătirea profesională	271
10.2. Deprinderile de muncă	272
10.3. Formarea profesională	274
10.4. Programul de pregătire profesională	274
10.5. Metode de pregătire profesională	277
Capitolul 11. COMPETENȚA PROFESIONALĂ	281
11.1. Variabilele individuale implicate în competența profesională ...	282
11.2. Variabile situaționale implicate în competența profesională	285
11.3. Evaluarea competențelor profesionale	287

Capitolul 12. PERFORMANȚA PROFESIONALĂ	299
12.1. Perfecționarea profesională	299
12.2. Metode pentru perfecționarea profesională	302
12.3. Sistemul de evaluare a performanței	310
12.4. Metode și tehnici de evaluare a performanțelor	315
12.5. Implementarea sistemului de evaluare	321
Capitolul 13. OBOSEALA ȘI MUNCĂ	325
13.1. Caracterizarea generală a oboselei	325
13.2. Capacitatea de muncă	326
13.3. Simptomele oboselei	327
13.4. Cauzele oboselei	328
13.5. Oboseala și odihna	329
13.6. Termeni utilizați	331
Capitolul 14. ACCIDENTELE DE MUNCĂ	333
14.1. Caracterizare generală a accidentelor de muncă	333
14.2. Metode de studiere a accidentelor de muncă	334
14.3. Cauzele accidentelor de muncă	336
14.4. Prevenirea accidentelor de muncă	339
Capitolul 15. RECOMPENSELE RESURSELOR UMANE	341
15.1. Factorii care influențează mărimea recompenselor	343
15.2. Cerințele unei strategii de recompensare	344
15.3. Sistemul de salarizare	345
15.4. Structuri salariale	350
Capitolul 16. CARIERA PROFESIONALĂ	357
16.1. Conceptul de carieră. Caracterizare	357
16.2. Tipologia carierelor. Elemente de structură și dezvoltare	360
16.3. Ancore în carieră	362
16.4. Orientări în carieră	368
16.5. Planificarea individuală a carierei	369
16.6. Mentoratul	371
16.7. Planificarea și gestionarea carierei	372
16.8. Aprecierea salariilor	374
16.9. Fazele carierei	378
16.10 Elementele constitutive ale carierei	379

Capitolul 17. DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE.	
CONSILIEREA, MENTORATUL, TUTORIATUL	383
17.1. Consilierea	383
17.2. Mentoratul	423
17.3. Tutoriatul	453
Capitolul 18. NATURA ȘI TIPURILE DE CONFLICTE DIN	
CADRUL RESURSELOR UMANE	471
18.1. Tipuri de conflicte	472
18.2. Cauzele conflictelor	475
18.3. Relația dintre putere și conflict	475
18.4. Sisteme de negociere pentru rezolvarea conflictualității	487
18.5. Strategiile mentale ale negociatorului	499
Capitolul 19. PROFILUL PSIHOPROFESIONAL AL	
PERSONALULUI DE CONDUCERE A RESURSELOR UMANE ...	507
BIBLIOGRAFIE	510